

пентрѣ

МШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 46.

Luni, 11. Noembrie

1846.

СКЪРТЪ ИСТОРИЕ

деспре дичепѣтъ Вършедѣлѣи шѣ
ромъвиі лѣи.

Брѣмътоареа исторіорѣ авѣиѣ порочіеа
а о авѣиѣ дела зѣ ромънѣ вѣтрѣнѣ, шѣ дѣиѣ
процѣсеи а о пѣвлѣка пентрѣ наивѣтатеа
шѣ интересѣа еи, дѣделегѣндѣсе ачеаа де
сѣне дѣсѣш, кѣ грезѣмънтѣл респѣндеріи
пентрѣ адеврѣл еи каде пѣмаі асѣпра а-
челѣиа дѣн аа кѣрѣиа рост ам авѣиѣ'о. Кѣ-
прѣнсѣа исторіеи е ачестѣа: Шн ом оаре-
каре ера пѣстор ла Баніа (зѣ сат дѣ Ал-
маж дѣ ромъно-ванатическѣа реѣимент),
вѣде а пѣсторіт тѣрме де капре кѣ ток-
теала: ка стѣпѣнѣсеѣ дѣ тот анѣл сѣи
деа дѣ лок де сѣмѣрѣе кѣтева капре.
Аша дѣ анѣл ѣптеиѣ асеменеа фѣкѣтеи ток-
теа а кѣпѣтат кѣтева капре, пре каре
дѣсемѣндѣшѣле шѣ вѣгѣндѣле дѣ тѣрма
стѣпѣнѣлѣи сеѣ ле а пѣсторіт дѣпревѣл;
пѣ мѣлѣт дѣсѣ дѣпѣ ачеаа аѣ веніт лѣиі
шѣ пре тоате капреле лѣи челе дѣсемѣнате
ле аѣ тѣкѣат. Аша а пѣдѣт мѣшелѣл пѣ-
стор шѣ дѣ анѣл вртѣтор. Маі черкѣн-
дѣшѣи порокѣл шѣ дѣ аа треілеа ан шѣ
тѣкѣндѣлѣи лѣиі шѣ сѣмѣрѣиа ачестѣи ан шѣ
а пропѣс а пѣрѣсѣ ачел пѣшѣнт, вѣдеіа
гопѣще непорочіа шѣ а'шѣ черка порокѣл

маі департе. Аша ешѣнд дѣн ачел дѣнѣт
персе дѣрѣнт кѣтре деалѣрѣле Вършедѣ-
лѣи — атѣнѣчѣ песте тот пѣдѣроаце шѣ сѣл-
ватиче, акѣм кѣлѣivate шѣ дѣзестрате кѣ
фрѣмоаце вѣи, — шѣ се ашезѣл дѣ Пѣзлѣиш
(акѣм сатѣл чел маі апрѣне де Вършедѣ.
Ачѣ іарѣ маі фѣ врео кѣдѣва анѣ пѣкѣрар
тот кѣ токтеала де маі пѣинте, пѣпѣл кѣнд
фаворѣндѣи фортѣна ажѣпсе стѣпѣл де о
фрѣмоацѣ тѣрмѣ де вѣте. Дѣ ачеастѣ
старе ешѣ дѣн Пѣзлѣиш шѣ се ашезѣл кѣ
локѣнда маі апроапе де деалѣрѣ дѣтрѣн
шес фрѣмос дѣсѣ пѣрѣсѣт шѣ дѣкѣнѣдѣ-
рат жѣмѣтате кѣ пѣдѣре шѣ жѣмѣтате кѣ
рѣте, вѣлѣдѣ. Дѣтр'ачел лок трѣиа пѣкѣ-
рарѣл фѣрте ідѣстѣлат: дѣн о парте пѣ-
дѣрѣа'и да летпѣе, іарѣ дѣн чевалатѣ рѣ-
теле шѣ вѣлѣдѣле дѣ прѣсѣсѣиа кѣ пѣшѣпѣе
шѣ кѣ пѣщѣи шѣ тот преажѣмѣтѣл ачела дѣ
ера ка шѣ зѣ раіѣ шѣ лѣи, шѣ вѣтелор лѣи.
Стареа фериче а пѣкѣрарѣлѣи ачестѣиа трасе
пре маі мѣлѣдѣ ромънѣи де прѣн Бѣнат, дѣн
Цара ромъноаскѣ шѣ дѣн Ардеал а се а-
шеза ачѣ. Ачестѣи венѣтѣчѣи фортарѣ зѣ сат
ла дѣчепѣт мѣкѣд шѣ не'сѣмѣнат, дѣр дѣ-
пѣ ачеаа тот маі шаре, дѣ локѣл каре шѣ
пѣпѣл астѣзѣи, ка о парте де кѣтре шѣнѣте
а Вършедѣлѣи, се пѣмѣще чѣкѣврѣ-
мѣхалѣ, негрѣшѣт пентрѣ ачеаа, фѣндѣкѣ фѣ-

меіле ромънілор дъпъ datina лор пъртаѣ ші атънчі ка ші акъм кіделі саѣ опреѣе ші котрінѣе чіѣкрате. Сатълзі пѣсеръ пѣтеле: Вършеѣ, дела деалъріле пе вѣде а локвіт пѣкърарѣл вѣзітор, каре сѣнт дѣ Алтаж дѣтре Баніа ші Рѣдъріа ші дъпъ спѣса вѣтръпълзі історісітор се кіатъ Вършеѣ*). Пъпъ аічі історіа вѣтръпълзі modіфікатъ пѣмаі дѣкът чере регларітатеа ші кіарітатеа лімвеі ші астілълі. Де ачі дѣколо везі віне локвіторіі тот се маі дѣмълдіръ, пъпъ кѣнд ажѣсе Вършеѣл — маі прімінд дѣ сіпъл сѣѣ ші о парте дѣсемпатъ де сѣрві ші де ѣертмані — а се фаче ораш, ка каре тот се маі дѣнавѣѣѣе ші дѣфѣртсеѣеазъ дѣ тѣте прівінѣеле, ші кѣ воіеа лзі Dѣтнезеѣ дѣ скѣрт се ва порѣчі кѣ прівілеѣіе де ліверъ реѣіе ѣетате, дъпъ ѣе ресолѣдіа спре а ѣест скоп с'а ші сѣвскріе де реѣе. Нѣ вреѣ а тѣ словозі ла о ѣенералъ дескріе ре а Вършеѣлзі, ка сѣ арѣт ѣелор ѣе пѣл кѣпоск ші коажа саѣ скоарѣа ші сѣмъвѣреле лзі. — Тоате аѣестеа ле треѣ кѣ тѣчереа ші тѣ пѣдестълеѣ а арѣта пѣмаі кѣм пері ромънітатеа дѣ Вършеѣ, кѣм се сѣгрѣтѣ ачі спіртъл наѣіонал ал еі ѣакъ дѣ наѣѣере пѣтѣрѣ тотдеавна. Кред кѣ тот омѣл кѣ мінте сѣпътоасъ ші аѣеръ, кѣрві е кѣпоскѣт дѣ кѣтѣа статъл ромънілор де пе сіпъл патріархълі Чарновіч ші пъпъ маі дѣкоачі, ва пѣтеа лесне прі-

ѣе кѣселе дѣѣетеі перірі ші дѣ Вършеѣ, ші орі вѣде сѣнт ромъні кѣ сѣрві аместеѣаѣі, кѣчі д'атънчі ші пъпъ 'n zioa d'астъзі ромъніі — де ші мѣлт маі пѣте-роші, ѣосъ фѣръ пѣтере, фѣръ кѣпетеніе дѣ каре сѣ се поатъ рѣзіма ші де каре сѣ се поатъ дѣдрепта ші мапѣѣѣе дѣ лѣкѣрѣіле школастіѣе, вісеріѣѣі ші релеѣеонаре — дѣпрезѣпѣдѣсе кѣ сѣрвіі ка кѣ піѣѣе фѣраѣі аі сеі — кѣм се соѣотеаѣ — ші фіі аі вѣіі вісерічі — дѣ тоате лѣкѣрѣіле атѣрѣѣтоаре де вісерікъ, де шѣлѣ ші пріп дѣфлѣнѣа релеѣіі ші дѣ кѣсѣторіе, везі віне кѣ аша се адѣтѣпіръ а прімі лімѣа сѣрѣеаскъ маі ѣптеіѣ дѣ вісерікъ ші дѣ шкоалъ лѣсѣнд а се адѣпа копііі лор тот дѣтѣрѣ аѣеаш лімѣъ кѣ елементеле ѣетіріі, скріеріі, кѣпѣтѣріі вісеріѣѣі ші а кѣпѣнѣнѣеі де Dѣтнезеѣ, іаръ дъпъ аѣеа пе вѣде се аместеѣкаръ дѣ кѣсѣторіе о дѣтѣрѣѣішаръ лімѣа сѣрѣеаскъ ка пре ѣеа пѣрпнѣеаскъ дѣтѣрѣвѣіпѣдѣнѣо ші дѣ віаѣа фаміліаръ, каре аша пе пѣсѣпѣіте лѣдѣнѣвші ші дѣтѣрпнѣвші іпфлѣнѣа пріп капалъл вісерічіі ші ал шѣлѣі дѣ есепѣіа ші ѣелорамалѣі ромъніі маі пѣдѣіо аѣ пічі дѣкѣм аместеѣаѣі кѣ сѣрві, треѣві неапѣрат іѣвіреа де наѣіоналітатеа ші літератѣра ромънеаскъ парте маре сѣ кадъ дѣ авісъл деѣітѣріі, ші сѣмъвѣреле ромънітѣѣіі сѣ пѣтѣрезіаскъ дѣ іптеіе се-менілор сеі. Аша пі се дѣтѣтпълѣ прѣтѣтпнѣені кѣ лімѣа, кѣчі сѣрѣеа адѣсе пре тоѣі ромъніі а фіі дѣ контакт кѣ елементе стрѣіне. Дѣсъ пропѣсъл теѣ пѣ е а кѣвѣпта д'астѣдатъ маі пе ларѣ десѣре а ѣеаѣта дѣкѣт ѣе сѣѣере історіоара де фѣѣѣ; воіѣ сѣ тѣ дѣтора аша дар іаръ ла таткъ. Дъпъ ѣе с'а дѣфіпѣдат Вършеѣл

*) Аѣест пѣте се паре а се траѣе дела вѣрпѣл (verriculum, scirpicula), каре аре аналоѣіе кѣ італіѣл: verso, каре пе лѣпгъ алтеле маі дѣсемнеазъ: вѣрѣтѣ аѣкъ: шір, тѣрѣсѣръ, ліпіе ші кѣраре, лѣтѣре, парте, преаѣтѣл, ѣоастъ (а деалълі).

prin români, *) în timp lung, care se dă-
tinde până după venirea episcopului Ioan
Ioanovici **) din aचेастъ diezeа ші аше-
зарае лăи дн recidînda дела Карансеш,
спэи зпії къ некърмат с'а днтревзндат
ачі дн Вършед лимва ромънеаскъ ші дн
шкоалъ ші дн вісерікъ, къчі ромънілор
ле венісеръ преоці ші даскълі дн Цара ро-
мънеаскъ; дар се шіе кам че лимвъ не
ера не атъчі лимва школастико вісерічеа-
скъ. Свѣт зрѣторіи епіскопї: Викентіе
Поповіч, І. Шакавент ші Петръ Відак не
кънд пѣтеръа сѣрвілор тот маї крещеа
се днтревзнда лимва ромънеаскъ не лъг-
гъ чеа сѣрвеаскъ. Дъпъ мъртеа лăи Відак
длсѣ адміністраторъа diezeаn архімандрї-
тѣа Радовоіевіч скоасъ кърціле ромънеці
дін амъндѣс вісерічїле, ші днтрѣ зрѣтареа
опрїрїи лăи днчетъ днтревзндареа лимвеї
ромънеці дн вісерічїле Вършедълăи. Дар
прїмїнд кърѣа diezeїи епіскопъа Максим
Манзіловіч (ромън пѣскѣт дн diezeа Ара-
дълăи), ачеста іаръш реднтродъсе есілата
лимвъ ромънеаскъ дн вісерїка катедралъ,
длсѣ ачеастъ а лăи вреднїкъ де ладъ фа-
птъ не пѣтѣ днделѣнг къста, къчі пѣцініи
сѣрві, дар ші ромъніи прин късѣторїи ші
алте релѣціи къ тотѣа сѣрвіці стетеръ къ
енерціе дн контръ, пѣпъ кънд ісвѣтіръ а
скѣте къ тот къ рѣдъчїнъ лимва ромънеа-

скъ дін вісерікъ ші а о днтрїнде песте
прагъа фѣкѣт маї мѣлт прин semenї еї ка
пре о непрїетїнъ стрїкътоаре. Ачеастъ
некрещїнеаскъ ші нефрѣдеаскъ пѣмаї дін
зрѣ ші трѣѣе пѣрчеастъ фаптъ а сѣрвілор
ші семї-ромънілор Вършеденї адъсе пре
епїскопъа ла компѣтїміре ші фѣкѣ де се
deskїce лимвеї ромънеціи капела са ресї-
денціоналъ, знде тіперъа клер ромънеск
ші свѣт зрѣторъа епіскоп архїепїскопъа
ші мїтрополїтѣа де акѣм Іосїѣ Раїачїч ші
пѣпъ астъзі свѣт възѣл ші харнїкъа епі-
скоп Стефан Поповіч аскѣлтъ, ші іеа парте
ла сѣзжвеле дѣмнезеїенці. Ачеста е о
скѣртъ історїоръ а Вършедълăи ші а ро-
мънілор лăи, care de ші сѣпѣт маї пѣте-
роші декѣт сѣрвіи, ші мѣлці днтре еї маї
авзці професїонїсті, пегѣдеторї, не към ші
днтрїгаді (дерегѣторї); тотъш фїнд къ
не пѣмаї къ неагъ а фї ромъні, чї пічі
ворвек възкрѣс ромънеде, іар д' а шї
кълѣва лимва пічі дн къдет не ле віне;
де ачееа элементъа ші літератѣра націо-
налъ пентрѣ ромъніи Вършедълăи с'а стїне
ші а перїт пентрѣ тотдеава.

В—Іа. Т—х.

Дн къціг археологїк.

Ла Търда дн Трансїлванїа с'аѣ скос
дін пѣтѣпѣт о фїгѣръ вѣрсатъ дін метал.
ка треї полікарї палтъ, треї лънгъ ші зп
полїкарїс гроасъ. Партеа дін сѣс а трѣ-
пѣлăи сеатъпъ къ о фечѣръ пентѣсѣ, пѣ-
рѣа капѣлăи днвълїт къ о батїстѣ, орнатъ
къ о diademъ неколѣзратъ, фада еї деско-
перїтъ катъ дренг днпїнте; песте мїжлок
аре о чїнгѣторѣ. Фїгѣраї есте ка а вѣл-

*) Дошніи контрарї дшї вор ерта ачеастъ ес-
пресїе, пѣпъ че не вор да денлїнъ днкредїн-
даре деспре адевъръа контрар,

**) Ачеста а венїг де песте Дъпѣре, — а фзудат
recidînda епіскопалъ чеа де астъзі дн Вър-
шед, знде дъпъ мѣтареа са дела Карансе-
веш ші ел ші тоці зрѣторїи епіскопї аї die-
zeїеї Карансешлăи аѣ recidit.

търелѣ, кѣ арѣпе тарѣ, іар партеа дѣн жос а трѣпѣлѣ сеатѣпѣ дѣптрагѣ кѣ а зпѣі лебѣче. Ва съ зѣкѣ есте Sphinx гречеаскѣ. Кѣ пічѣреле дѣн папѣте се разѣпѣ дѣптрѣ о пѣсетѣрѣ кѣмпѣіт амерѣндѣтѣре. Съпѣт

фѣлеі зп кап кам деформат, кѣм се веде, капѣл зпѣі прѣзѣ а фереі. Пе темѣіѣл саѣ кѣм дѣ зѣк пѣдесталѣл фѣгѣреі се вѣд ачесте карактере де скрѣсѣре трасе фѣарте тѣіестрос:

ИΔΛΡΑΛΕΡΕΙΕΝΤΕΡΕΙΝΕΝ

Фѣгѣра есте пропрѣітате а Дѣлѣ граф Іосѣф Кемѣні. Новѣлѣл пропрѣітарѣіѣ о дѣкѣреѣз пѣрѣпѣлѣлѣ Талсон дела Бѣлград спре а деѣіѣра ачеа скрѣсоаре мѣнзлатѣ. Ачест марѣ прѣіетѣн ал археолоѣіѣі шѣ дѣвѣдат вѣрват аѣлѣ, кѣ літереле пе Sphinx съпѣт гречѣцѣі, кѣ кѣпрѣнд дѣ сѣне кѣ пре-скѣртѣрѣі шѣ контраѣерѣі кѣтева кѣвѣпѣте е-ліне дѣ діалектѣл іонѣк, каре се пот чѣітѣ аша:

ΣΜΑΡΑΓΝΑ ΣΜΑΕΙ ΧΑΙΡΕΚΑΚΙΑΝ
ΣΕΜΝΑ ΘΕΜΙΣ ΣΕΙΡΑΔΑΣ
ΡΕΥΣΑΣ ΊΝΕΕΙ ΑΡΙΔΑΝΟΥ.

Ачестеа дѣ літѣва пѣстрѣ ар дѣсетѣпа:
„Бѣчѣрѣі шѣрѣѣдѣі вѣкѣрѣіа рѣзѣтѣчѣсѣ.
Аспра Темѣіѣ фѣарѣтѣлѣ лѣрѣцѣітеле ланѣзѣрѣі а ле лѣі Аврѣліан.“

Пѣлѣ а пѣ дѣпѣртѣшѣі де-слѣшѣрѣіле шѣ овсерѣвациіле фѣкѣте де D. Талсон а-сѣпра ачестеі дѣскрѣпѣціі дѣсетѣпѣт дела поі пѣтаі атѣта, кѣ традѣкѣнд гречѣскѣл СМАРАΓΝΑ кѣ „бѣчѣ“ ам воіт а дѣде-леде чеаа че зѣче латѣнѣл flagellum, пеам-дѣл Geissel, італѣанѣл flagello. Не ар фѣ фѣост маі дѣдетѣпѣ а традѣче кѣ варѣгѣ. Алѣі літерадѣі шѣ філолоѣіі маі вѣпѣі вор аѣла алт кѣвѣпѣт тѣлѣт маі вѣп пѣпѣтрѣ СМАРАΓΝΑ, пѣз асѣдѣдатѣ фѣе-пе ертат а пе фѣлосѣі де бѣчѣрѣі. —

Іатѣ шѣ овсерѣвациіле Дѣлѣі Талсон дѣ скѣрт пе кѣт пе еартѣ зѣпѣсѣдѣітеа лѣкѣлѣі.

Траіан дѣпѣ рѣсѣвоіе фѣрте крѣпѣте пѣр-тате асѣпра Дачѣлор пѣтѣідѣі кѣ тот дре-птѣл леі, кѣчѣрѣі Дачѣіа ла а. 105 дѣпѣ Хр.; пе кареа вѣзѣндѣо дешѣртатѣ де лѣкѣі-торѣі, о колонізатѣ кѣ пѣпѣтѣратѣ глоате стрѣпѣртате аѣчѣі дѣн імперѣіѣл roman. Пе ла а. 270, адѣкѣ дѣпѣ 165 ані дела чеа дѣпѣтѣіе колонізаре дѣпѣпѣрат ал Romanілор се фѣкѣ Аврѣліан, пѣскѣт дѣн Панноніа, (Bungaria de асѣзѣі?), зп ом фѣрте аспрѣ шѣ тірѣпѣос, дѣпѣ тѣртѣрѣісѣіреа лѣі Tribellius Pollio. Ачестѣ трѣсѣрѣ де карактер а лѣі Аврѣліан пѣпѣ ачѣі маі нѣмѣні пѣаѣ лѣватѣ дѣн сокѣтеалѣ, кѣ адѣкѣ ел аѣ фѣост дѣпѣпѣрат крѣд шѣ аспрѣ, каре есте де марѣ дѣсетѣпѣтѣте. Історѣіа дѣн ачѣі ані есте сѣракѣ шѣ тѣлѣте пеадѣвѣрѣрѣі кѣпрѣнзѣтѣре, дѣн прѣчѣіпѣ кѣ історѣічѣі карѣіі кѣтеза а скрѣіе адеѣвѣр, дѣшѣі перѣдеа віада, кѣм о пѣдѣі прокопсѣітѣл Папѣніан, пе каре дѣл тѣіѣ дѣпѣпѣратѣл Каракалла, кѣчѣі лѣаѣ тѣ-страт дѣн історѣіе, пѣпѣтрѣ кѣшѣі отѣрѣжсе пе фратѣ-сѣѣ Гѣта дѣн брадеде тѣме-сѣі. Пѣпѣтрѣ Аврѣліан се чѣітеѣше деодатѣ кѣ:
„Дѣпѣ че вѣзѣ Іллірѣікѣл депредат шѣ провінѣціа Месѣіа (Bulgaria de асѣзѣі) пер-дѣтѣ, „дѣспѣрѣнд“ а маі пѣтѣі цѣіне Dacia, о лѣсѣі провінѣціалѣлор скоѣзѣнд де аѣоло пе леѣціѣне шѣ дѣкѣндѣлѣ дѣн Месѣіа шѣл. Ачѣі D. Талсон фѣче кѣ тот дрептѣл істо-рѣічѣлор маі поі о тѣвѣстрѣре греа, шѣрѣітатѣ

de атътеа орі, къчі п'аѣ кѣмпънит нічі де-
кѣм кѣвъотѣл „desperans,“ каре се чѣте-
ще атѣт ла Flavius Vopiscus, кѣт ши ла
Eutropius, каріи фъръ съ спѣие лѣтѣрит
прічина пентрѣ кареа Аврелиан скоаце дѣн
Dacia реціментеле, скрісерѣ пѣтаі, кѣ де-
сперънд а о маі пѣтеа стѣпъні о пѣрѣсі
шчл. Ачі дѣскріпціа сѣс възѣтѣ рѣварсѣ
лѣтѣнѣ дорітѣ. Колоніціи лѣквѣторі дѣн
Dacia не маі пѣтѣнд сѣфері крѣзімеа лѣі
Аврелиан *), револтеазѣ асѣпра лѣі кѣтотѣ
пѣтереа, варсѣ сѣпѣе пѣтл (вѣпѣ ѓрѣ то-
кѣа кѣм фѣкѣрѣ колоніціи англиі nord-
амерікані дѣн веакѣл трекут асѣпра Бріта-
ніеі, скѣпънд де жѣгѣл еі), сілеск не ле-
ціоане а пѣрѣсі Dacia ши а трече песте
Дѣпѣре. — Фігѣра Sphynx се пѣнѣ ла ро-
mano-daci дѣн капѣтѣл стѣндартелор (стеа-
гѣрѣлор), ка ла романі вѣлтѣрїи, каре ши
ла фігѣра Дѣлѣ гр. Kemeni се кѣпѣще ши
де аколо, кѣ дѣн жос аре ши зп кѣіѣ де
фер, лѣнг де патрѣ полікарі, дѣдѣпеніт
таре, меніт спре а се дѣфѣце деасѣпра ла
стѣндартѣл остѣшеск. Адаогѣ ла ачеаста
літереле формателе не фігѣрѣ де стѣл де марі
спре а се пѣтѣ чіті дѣн депѣртаре. Аша
дар вѣчѣрї дако-romane, саѣ маі вѣпѣ лѣп-
чїеле ачелора фѣсерѣ, каре дѣн лѣпте фѣ-
рїосе адѣсерѣ не тіранѣл Аврелиан ла дес-
пѣдежде, ши не леціоне каре алтїнтрѣ-
леа ера дѣдате фѣрте вѣпѣ а тѣчела ши а
сѣгрѣта попѣрѣ ле алѣпгарѣ ши ле сілірѣ
а се рѣтраѣе дѣн Dacia, ка съ пѣ маі пѣ-

дѣаскѣ ши маі рѣѣ. Temis, зѣйца дрепѣтѣ-
дїи ера кѣматѣ дѣн ажѣторіѣ не стѣндар-
теле колоніцілор спре а сѣѣрѣша лѣндѣрї-
ле ши а змілі не тіран. Дѣн адевѣр аче-
ле лѣпте тревѣе съ фїе фост фѣрте крѣпчѣне
ши фїсіономіа Daciei не атѣпчї кѣ тотѣл
фїороасѣ. Romanii, кѣм пѣтѣ еі пѣрѣсі о
царѣ аша богатѣ де атр, де саре ш. а.
фѣрѣ чеа маі фѣрїоасѣ апѣраре? ши іа-
рѣш, лѣквѣторіи Daciei кѣм съ пѣ спеле
кѣ рѣсѣвѣпаре крѣпчѣнѣ зміліреа фѣкѣтѣ
лор дела Галліен дѣнкоаче? Дѣн адевѣр
чїне съ рѣшїнеазѣ а фї зрѣташ орі ал да-
чїлор, орі ал колоніцілор дѣн Dacia есте
зп вастард дѣн сѣфлетѣл сѣѣ.

Мѣлте дїспѣте аѣ кѣрс пѣпѣ акѣм ши
асѣпра скрісорїи че ва фї domnit дѣн Dacia
odinioарѣ, дѣнсѣ тоате фѣрѣ врезн рѣстл-
тат сігѣр. Sphynx ал Дѣлѣ граф Kemeni ар
адевері ши атѣта, кѣ скрісоареа ши лімба
administraціеі дѣн Dacia лібератѣ де ро-
manii ар фї фост еліна, кѣчі адїкѣ лімба
daciкѣ орі каре ва фї фост ачѣеа пѣ се
скріа, чел пѣдїн пѣ авѣт нічі о зрѣтѣ де
асемѣнеа лімѣвѣ скрісѣ. Дѣнсѣ спре а кѣ-
щїга о деплінѣ дѣнкрѣдїнцаре історїкѣ дѣн
пѣпѣтѣл ачѣста с'ар маі чере дѣнкѣ зпеле
адеверїнге (testimonia) D. Talson маі а-
фѣл, кѣ лімба поастрѣ ромѣпѣл кѣм се
ворѣеде ачѣеа дѣн Moldavia кѣ Бѣсаравїа,
дѣн Цара ромѣпѣаскѣ, дѣн Трансїлванїа, Бѣ-
ковїна ши Бѣнат ар фї зп вїѣ профїл (фї-
сіономїе, фадѣ) а сартадїлор, гедїлор ши
а романїлор, карїи вїедѣнд дѣнпрезѣл а-
тѣтеа веакѣрї дѣші форматѣ ачѣеастѣ лім-
ѣвѣ поаѣ, дѣпѣ че еі се лѣптарѣ дѣнпрезѣ-
пѣ пентрѣ лібертате асѣпра лѣі Аврелиан
ши дѣі алѣпгарѣ леціоанеле, дѣнпрезѣл ши
дегѣгѣторїи чївїлі. Лімба ромѣпѣл пѣ се

*) Aurelianus. . . . Dacia ripensi oriundus:
vir in bello potens, animi tamen immodici et
ad crudelitatem propensioris, quique Gothos
strenuissime vicit... скріе де ел ши Еутро-
піе Libr. 9 cap. 9. Fed.

афлъ дн Mesia. Дакъ днсь попоръл рo-
man ар фї тревът dia Dacia дн Mesia, ро-
тнїи ши лимба лор ар тревъи съ се афле
аколо, iar пѣ аичї.

Че е конциинда саѣ къцетъл?

Конциинда е ъптеїа фронт ал десѣ-
швратеї дежвдекъри; конциинда е ъптеїа
днвѣдътоаре а отълѣ днчепътор де а
къцета; конциинда е ачел pond, каре дн-
трънїт къ inima поастръ фаче асемене-
къмпълъ - equilibrium — днтре сїне ши
днтре патїмї: конциинда е артъ датъ нѣ
дела патъръ, каре апъръ їзвїреа кърпе
deaproapele de egoїsm саѣ сїнїзвїре; кон-
циинда не тѣлъ а ѣтвѣла не калеа аде-
върлѣї; къ зп кѣвѣнт конциинда е ачел
вещїтъ zeitate, каре а днсѣлат ши а
новѣдъїт вїнефѣкторъл спїрїт ал лѣї Со-
врате, л'а петрекът prin днтреагаї вїацъ
ши а кърмъїт соартеа лѣї кїар ши днтръ
ачелаш timp, кънд къ сѣлет днпѣкат а
деветъ покалъ мордїї.

В—їа, Тїпъл.

Domnъl me ѣ!

Ўна дїн челе днтье атрївѣтърї але
кѣвѣнтъторїлѣї чѣл фаче demn de rangъл
сеѣ, ка пре зп пѣтѣнт вѣн de semїнда
дн ел арвїкатъ, есте рекънощїнда, пре-
към де контра ingratitudeа л'а degradеа-
лъ дїн треапта, ла каре л'а днлѣдъ креато-
ръл, destїнънд дн ел скопъл плѣствїреї
сале ши л'а ковоаръ маї жос ши декът пре
фїаре, каре, прекъм есемпле маї тѣлте пї
ле арътаръ, пре л'агъ тоатъ крѣзїтеа

лор, се пар' а фї сепсївеле къртъ вїнефа-
чере. Непѣтънд ампїтере акъм deodatъ
а'тї днфѣдїша сїмдїмѣнтъл концииндеї ме-
ле петрѣ о еверѣесїе кърпѣтатъ дела о
персоанъ їлѣстръ а патрїеї меле, те роу
вїневоеїде а тїпърї дн Фоаеа Dтале Акро-
стїхъл алѣтврат, че се deklареазъ къ пѣ-
теле ачестѣї фѣкърторїс de vine, пѣ пѣмаї
mie, чї тѣлтора.

Глорїа та, преа повїлъ вѣлстаре ресърїтъ
Din трѣнкїа крескът prin Еон, а арвореї тѣрїгъ,
Рѣдїкъ спре чер крецетъл 'н а са кѣвїомїе,
Къ 'н петъл тѣѣ sentimentал, пѣтрънс de dїомїе,
Іоана дндърѣлор де сѣс с'аѣ decemnat,
Шї 'нфортънатъл пѣрѣре ла тїнеї асїлат.
Гъндїреадї їнспїръндѣсе де леѣеа лѣї Zeѣ сьнтъ,
Voїндеї лѣї сьнѣсѣдї пре inima та вѣлндъ.
O Doamne! фїе воса та, днтрїстѣѣнѣ аї zїс;
Тѣтѣеа тѣлѣетїрїлор ка David ia trimic.
Реварсѣ вїнефачереа а та дескїсѣ дреаптъ,
Шї пашї тѣї днїнтенї зѣлвѣнд пре калеа
дреаптъ.

Ideea абсолютълѣї, дїздеѣл тѣѣ deРАЗ
Vїргѣтеа сѣгторїлор те карактерїзаѣл.
Enea де пѣрїнтѣ авънд евланїа тѣ арагъ
Къртъ пенадї ши пѣскърторї, і патрїоцї аматъ,
Грандеа тѣрїторїлор ама днсѣшїрї вѣне,
Сїлендоареа'шї афлъ 'н адеѣр, етернеле кѣлѣне.
Lарїгатеа, грацїа ши ѣенерозїтатеа,
Ізвїреа вїнелѣї комън, їзвїреа де дрептате:
Корѣне сьнт, чѣ аѣ стрѣлѣчїт не четъденї дн лѣше,
Пре пашї prin иї днлѣдънд, лѣаѣ дат їлѣстръ пѣте.
Arma фър' сѣат сїнгъръ а тѣлѣї пѣ поате:
Бърѣатъл Romeї zїсесе ал лѣї о стрѣлепоате!

Ўн пѣтн де анъ тареле ачел днпѣрат
Аѣ ачентат, кънд зп прїѣат пѣ авънд алт чѣ їаѣ дат,
Demneазъ версѣрелїе че дїе ле дїктеазъ
O inїмъ, че сїнчеръ талапгъл тѣѣ стїмеазъ:
К' ачесте поартъ сїмѣлѣл рекънощїндеї меле,
Къртъ о вїнефачере, че 'н зїлеле, щїї, греле,

Дитинесміаї, ши п'аї лъсат пре фїї ши пре пърїнте Персекѹтат де чел їнград, дп лакрїма фервїнте. Пъстрезъї фїлъ пзмеле, прїп еві дп неїтаре, Ши афле'ші мѣза поверъ дп зелъа еї ертаре.

Іашї 1846, Окт. 17.

Дпщїїндаре деспре тїпърїреа кѣвѣп-търїлор вїсерїчещї.

Дїп ачеастъ дпщїїндаре трїмісѣ ши нѡѣ фачет кѣпоскѣте ачестеа :

Лїпса кѣвѣптърїлор вїсерїчещї е де тѣлт кѣпоскѣтѣ — ши акоперїреа лїпсі тѣлт дорїтѣ. Дп тѣлте пърці дела тѣлді ам дпделес, кѣткѣ маї фолосїторїѣ лѣкрѣ дп фїїнда де фадѣ п'ар пѣтеа фї декѣт едіціа кѣвѣптърїлор вїсерїчещї; кѣчі дп лїпса ачестора тѣлді преодї дп вїсерїчі так, дп-вѣцѣтѣрїле черещї амѣдеск; вїсерїчіле сѣлт десвръкате де фртседа шїешї кѣвїїнчѡсѣ, ши оїле челе кѣвѣптѣтоаре рѣтѣп фърѣ тѣлгѣїаре, шезѣнд дп тѣвра морції.

Тѡте націїле Езропеї саѣ дпгрїжіт деспре сѡртеа сѡлетеаскѣ а фїїлор сеї; аѣ непѣтѣрате дпвѣцѣтѣрї крещїїнещї, каре дпдестѣлеазѣ сѣпетѡса мїпте омеласкѣ, ши стрѣват пѣпѣ ла челе маї сѣвїле а їнімі сїмдірї; дптокмїтѣшаѣ не остенїді скрїїторї кѣвїїнтеле сале ши пептрѣ четѣдї, ворвїтаѣ ши пептрѣ сате; сѣїтѣсаѣ кѣ стї-лѣл сеѣ ка кѣрпѣлѣ пѣпѣ ла челе маї дпалте, словозїтѣсаѣ ши пѣпѣ ла челе маї де жос; пѣї дпкїетѣрѣ а крешїїндїї, пѣї дп-вѣцѣтѣрѣ моралѣ деспре каре дп дескїлі-нїте форме, прекѣт треапта їскѣсірї омепещї адѣче кѣ сїне — се пѣ фїе кѣвѣп-тѣ дпвѣцѣторї крещїїнещї а кѣлтелор на-дїї езропене: дарѣ ротѣнїї пострї кѣ пѣ-мїреа казанїеї, ши а предїчелор а пептѣрї-

торїлѣї преот Петрѣ Маїор тоатѣ а са лїтератѣрѣ вїсерїчеаскѣ месне о пот сѣ-вѣрші. Ачеаста ши алте маї тѣлте прїчіні дптѣрїте прїп провокаціа ши пъртїпїреа епїскопїлор ротѣпещї м'аѣ дпдестѣат ка сѣ тѣ апѣк де едіціа пѣмїтѣлѣ Опѣ. Дар вїне ам щїїт, кѣткѣ пѣтерїле сїпгѣратїче ши десгїпате пѣдїнѣ жертѣѣ пот адѣче пе алтарїлѣ чел сѡїнт а вації нѡстре, їарѣ дппрезнате сѣлт дп старе тѣлт род а мїж-лѡчі; дїп прївїнда ачеаста м'ам рѣгат де тпї дїптре кѣпоскѣдїї меї, ши тѣ рог акт-ма де тодї фїї, ши фърѣ дескїліпїре де тодї преодї вації ротѣне, ка сѣ тѣ ажѣте дп сѣвѣршіреа лѣкрѣрїї ачестїа тѣтѣрор фо-лосїтѡре, трїмедїнд скрїсѡрїле сале ла сѣв-скрїсѣл едітор. Афлатам дїптр'ачеїа, де каре м'ам рѣгат ши сїргѣїторї ши зѣї, а-флатам ши левешї ши рѣї; афлатам дптре еї ши вїї, афлатам ши морції; лѣвдатѣмеаѣ внїї пропѣсѣл, дефѣїматѣлаѣ алці. Дптре ачесте дппрежѣрѣрї, песокотїнд кѣ педечїле че мї саѣ пѣс, ши доарѣ мї се вор пѣне, кѣ одїхнїтѣ дпсѡледїре, асчептѣнд дела вїїторїѣ тот вїпеле даѣ сѣв тїпарїѣ томѣл дп I. а кѣвѣптърїлор крещїїнещї сѣв ачест тїтлѣ: Кѣвѣптѣрї вїсерїчещї пе серѣтѡрї, дѣмїнечі ши дескїліпїте дп-тѣпплѣрї пептрѣ фолосѣл тѣтѣрор пре-одїлор, пѣсторїлор сѡлетешї ши мїренїлор ротѣї де прїп четѣдї, ши де прїп сате парте лѣкрате парте кѣлесе де сѣвскрїсѣл едітор. Де тпде месне се vede, кѣ пре-кѣт ачест, аша ши зрѣтѣтѡреле томѣрї сѣ вор дппърці дп треї пърці, кѣпрїнѣнд партеа чеа дїптѣїе кѣвѣптѣрї пе серѣтѡрї, а доао пе дѣмїнечі, а треїа пе дескїліпїте дптѣпплѣрї дптрѣ ачел кїп дптокмїте: ка ши четѣдїле сѣ ле дпдестѣлезе, ши

сателе съ ле лѣтинезе; ші дѣвѣцаді кѣ десѣтаре съ ле чітеаскъ, ші не дѣвѣцаділор се фолосеаскъ — de unde зрмеазъ: кѣткъ стілѣл кѣвѣнтѣрілор дѣпъ планѣл коллаборанділор, ші десмілініреа овцетѣрілор — ва фі ші дѣлалт ші комѣл, ші дѣфлоріт ші де овце. Ne авѣнд едіторѣл алт скоп афаръ де дѣлалтареа вѣлѣлѣ тотал, іар нѣ а са довѣндѣ саѣ респлѣтіреа остепелелор, предѣл кѣвѣнтѣрілор дѣкѣт аѣ фост кѣ пѣтінде ал скѣрїда саѣ сіліт; ка фїеце-каре вїсерїкѣ ші преот кѣт де сѣрак съ ші ле пѣтѣ кѣтѣра. Пентрѣ ачееа предѣл злїа том де кѣте 20 де коле дѣ 8 маре ва фі пѣтаї 1 ф. арѣ; ванїї пѣтаї ла прїміреа фїеце-кѣрѣїа том съ вор плѣтї, ка аша фѣрѣ пічі о гревтате тоді съ ші ле пѣтѣ агонїсі. — Чеї че вор пѣтѣра не 10 есемпларе вор прїмі злїл gratis. Тїпарїл дѣсѣ пѣтаї атлчї съ ва дѣчене кѣнд пѣтѣрѣл пѣтѣтѣранділор ва сїї ла атѣта, ка съ се пѣтѣ акоперї келтвїелеле тїпарїлѣлї. Дѣсѣ не дѣдоїндѣтѣ деспре цеперозїтатеа епіскопїлор ші преодїлор ромѣнеції, тѣ паше пѣдѣдѣа: кѣткъ не пашїле че зрмеазъ кѣвѣнтѣрїле ла лѣтїлѣ кѣ слове дїрїліане скоасе тѣтѣрор съ вор пѣтѣ адманѣа. — Пѣтѣтѣрадіа съ ва фаче: Дѣл Бѣгарїа ла тоді преал. ші преасѣ. DD. епіскопї, DD. вїкарї, А. ші вїче-протопопї ромѣнеції, де карїї дѣл пѣтѣле а тоатеї падії кѣ змїлінде тѣ рог, ка кѣ пѣтѣрїка са пѣртініре се спрїжінеаскъ дѣтѣрїндерѣа ачееаста. Афаръ де ачееа дѣл Бѣда ла D. кап. хонор. ші ревізор Теодор Аарон. Дѣл Орадїа маре ла D. Іосїф Пап Селеѣан кап. ші дїректор

капц. Дѣл Арад ла D. дїр. Дїм. Константїні. Дѣл Тїмїшѣра ла D. пар. ші асесор Конст. Петровїчі ші ла D. пар. ші протопоп Авраам Mazin. Дѣл Лѣгож ла D. пар. ші проф. Ігнатїе Вѣїа ші ла D. пар. ші асесор Конст. Берчан. Дѣл Оравїда ла D. пар. ші прот. Софронїе Івашко, ла Бїсерїка алѣлѣ, ла D. дїр. Лога. Дѣл Марамѣрѣш, дѣл Сїгет ла D. вїкарїѣ Anderko. Дѣл Іод ла D. прот. Ман. Дѣл Баїа маре ла D. пар. ші прот. Фаці. Ла Бѣлгар ші Еперїеш ла канѣларїа епіскопѣаскъ ші ла тоді чеїалалді націоналіції зелошї, карїї вїне ар вої а кѣлѣце пѣтѣтѣрандії. — Дѣл Трансїлванїа: Дѣл Блаж ла канѣларїа епіскопѣаскъ ші D. кап. Цїпар. Дѣл Брашов ла редакціа Gazeteї de Трансїлванїа. Дѣл Сївїїѣ ла канѣларїа епіскопѣаскъ ші ла D. прот. Манїѣ, ші ла D. дїр. Фѣле. Прїл сказѣ ші комїтате ла колекторїї Gazeteї de Трансїлванїа ші DD. А. ші вїде-протопопї. — Дѣл Romania: Дѣл Бѣкѣрѣщї ла канѣларїа преастр. ші дѣлалт преасѣ. мїтрополїт, ші дѣл лївѣрїїле DD. Валѣаѣт шї Романов. Дѣл Країѣва ла D. инспектор ші проф. І. Маїорескъ, не ла жѣдеге ла DD. прот. ші професорї. — Дѣл Молдавїа: ла канѣларїа преастрѣл. ші преасѣ. мїтрополїт, ші ла редакціа Алїнеї ромѣнеції, не ла жѣдеге ла DD. протопопї ші професорї. — Де карїї тоді, сѣвскрїсѣл едітор се рѣгѣ ка кѣ патронїмеа са се ажѣте ачееаста де лїпсѣ ші тѣлѣт фолосїтоаре дѣтѣрїндерѣ.

Ciriacușd Пап,

преот ші проф. ром. дѣл Бѣїш, а с. сказн, а Орѣзїї марї ші а тѣрїтѣлїї district dela Kioar асесор.